

BUSKSKVETTEN

Nr. 3 * 1996 * 12. årgang

SMÅSPOVE (Hardangervidda 1996.)

REDAKSJONELT:

REDAKTØR: Terje Bakken Tlf: 32877228 Kongleveien 21 <u>3055 Krokstadelva</u>	OPPLAG: 350 ABONNEMENT: kr.60,- pr. år
Redaksjonsmedarbeider: Leif Palmstrom	<u>ANNONSEPRISER:</u>
Post til Buskskvetten sendes til redaktøren.	1/1 side kr 500,- for 1 innrykk, kr 2000,- pr år ½ side kr 250,- for 1 innrykk, kr 1000,- pr år ¼ side kr 125,- for 1 innrykk, kr 500,- pr år
Forsidebilde: Leif Palmstrom	
NESTE NUMMER AV BUSKSKVETTEN KOMMER CA 1. DESEMBER FRIST FOR INNSENDING AV STOFF: 10. NOVEMBER	

NOF AVD. BUSKERUDS STYRE 1996

Leder :	Per Furuseth	Geilo l.l.	1996
Nestleder:	Erland Tollefsen	D.O. l.l.	1996-1997
Sekretær:	Lars Egil Furuseth	Geilo l.l.	1996
Kasserer:	Bent Fjeldheim	Hemsedal l.l.	1996-1997
Styrem/red.	Terje Bakken	Øvre Eiker l.l.	1996-1997
Styremedlem:	Olav Huso	Hemsedal l.l.	1996
1.varamedlem:	Lars Thomas Poppe	D.O. l.l.	1996
2.varamedlem:	Knut Erik Langehaug	Hemsedal l.l.	1996-1997
Revisor:	Martin Lindal	Hemsedal l.l.	1996
Valgkomite:	Erland Tollefsen (leder)	D.O. l.l.	1996
	Magne Sjøblom	Øvre Eiker l.l.	1996
	Lars Egil Furuseth	Geilo l.l.	1996
LRSK:	Tom Schandy	Øvre Eiker l.l.	1996

VIKTIGE ADRESSER INNEN NOF-BUSKERUD:

NOF Buskerud	Postboks 8	3576 Hol
NOF Øvre Eiker l.l.	Boks 31	3301 Hokksund
NOF Hemsedal l.l.	v/Bent Fjellheim	3560 Hemsedal
NOF Geilo l.l.	v/Lars Egil Furuseth, Dagali	3580 Geilo
NOF Drammen l.l.	Boks 228	3001 Drammen
NOF Ringerike l.l.	Boks 2058 Veien	3501 Hønefoss
LRSK :	Tom Schandy, Elgfaret 35	3320 Vestfossen

NB:

DET ER VIKTIG AT FYLKESFORENINGEN OG LOKALLAGENE SENDER INFORMASJON TIL BUSKSKVETTEN SLIK AT VI TIL STADIGHET ER OPPDATERT.

INNHold

REDAKTØRENS BETRAKTNINGER	47
NYTT FRA NOF ØVRE EIKER LOKALLAG	48
FUGLELIVET I VÅTMARKSOMRÅDER PÅ KONNERUD	49
MYE SØPPEL	58
TORNSKATE	58
HARDANGERVIDDA	59
LITT OM FUGLELIVET I NORD - AMERIKA (Av Lars Thomas Poppe).....	61
FUGLER PÅ FORINGSPLASSEN	64
FÆRRE LUNDEFUGLER.....	65
55 FUGLEARTER I NORGE ER TRUET.....	65
TV-AKSJONEN '96 MILJØ FOR LIVET (av Per Ole Syvertsen).....	66

ANG. ÅRGANG

Vi har fått reaksjoner på at årgangstallet 19 IKKE er korrekt. Det hevdes at de årene Buskskvetten ikke kom ut ikke skal telle, og dette er helt sikkert riktig. Kommer ikke bladet ut et år, så skal det selvfølgelig heller ikke ha noen årgang. Bl.a. så har tidligere redaktør av Buskskvetten, Øistein Syvertsen, funnet ut at årgangen for 1996 SKAL være 12 og IKKE 19. Dette er nå tatt til etterretning. Buskskvetten 1996 har årgang 12.

REDAKTØRENS BETRAKTNINGER

Høsten er over oss. Tidligere mørke kvelder forteller oss at det går mot kaldere tider igjen. Fuglene er ferdig med hekkesesongen, nytt liv er kommet til. Hvordan de forskjellige arters hekkesuksess har vært, vil tiden vise. For noen har det vel vært bra, mens for andre kanskje mindre bra. Etterhvert kommer aktiviteten i gang igjen i lokallagene får vi håpe. Aktiviteten virker slett ikke særlig stor rundt omkring i lagene, skal en dømme etter innkommet stoff til Buskskvetten. Vi håper og tror det bedrer seg med tiden. Det må da ha skjedd interessante observasjoner rundt omkring i Buskerud i løpet av sommeren, og nå når høstmørket siger på oss, er det tid for å sette seg ned å skrive inn til Buskskvetten.

Trekkfuglene har begynt å tenke på reisen sydover til varmere strøk, en tur til fjells nå vidner om det. Flott er det i fjellet på denne tiden, men særlig fugleliv er det ikke. En tur til Lista eller Falsterbo i slutten av september kan absolutt anbefales. Der er det masse fugl som hviler ut før høsttrekket begynner for alvor.

Mange av bladets lesere har sikkert inngående kjennskap til våtmarker, fjellområder, kulturlandskap eller andre biotoper i Buskerud eller nærliggende fylker som er interessante med hensyn til fuglelivet. Dette er godt stoff for Buskskvetten. Vi tar imot alt med takk.

For å få en brukbar økonomi, er NOF Buskerud avhengig av annonser i Buskskvetten. Vi har tidligere uttalt at oppimot 25 % av sidene i bladet kan være annonser. Vi ber om din hjelp for å fylle disse.

På gjensyn i julemåneden.

NYTT FRA NOF ØVRE EIKER LOKALLAG

Lokallaget er i gang igjen med en ny sesong. Mandag 2. september møtes igjen medlemmene til møte på Ungdomsheimen i Vestfossen. Så går det slag i slag utover helt fram til mai måned neste år. Laget får stadig nye medlemmer, så vi seiler i medvind. Vi merker en stadig økning av interessen for fugl, stadig får vi spørsmål om et eller annet, og vi forsøker jo etter beste evne å klarlegge sakene for folk. Det som går igjen, er at folk flest vet veldig lite om fugl, til tross for en flom av litteratur. Her er det absolutt en oppgave for folkeuniversitetene rundt i kommunene, hva med et kurs i «fugletitting»?

Fiskumvannet

Det har også denne sommeren vært mye interessant å se av fugl ved Fiskumvannet. Mye folk har besøkt tårnet, det er stor aktivitet blandt fuglefolket. Av interessante saker kan nevnes:

*	Elvesanger	observert flere dager rundt 10.juli
*	Gresshoppesanger	observert midt i juni og 2 stk i begynnelsen av august
*	Gulerle	sansynligvis hekkefugl igjen
*	Kattugle og Hornugle	hekking
*	Dvergterne	1 eks observert 5. og 6. juni. Ny art for vannet
*	Rovterne	2 stk observert 3. juli, meget sjelden
*	Pirol	observert ved Flesaker sist i juni, også meget sjelden
*	Myrrikse	observert ved Flesaker sist i juni, også sjelden
*	Rodhodeand	ble skrevet om i Buskskvetten nr 2, sett fram til ca 20. mai.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for Fiskumvannet lar fortsatt vente på seg. Det er vanskelig å forstå at denne ikke kan fullføres.

Tur til Falsterbo

NOF Øvre Eiker Lokallag arrangerer ekskursjon til Falsterbo i tiden 19.- til 22. september. Interesserte bes henvende seg til Bjørn Tore Bollerud for påmelding snarest mulig. Bjørn Tores telefon er 32 75 07 81.

Negativ fokusering på tårnet

Det har flere ganger denne sommeren vært fokusert negativt på tårnet ved Fiskumvannet i Drammens Tidende og Buskeruds Blad. Tårnet er stygt, det likner på de østtyske vaktårnene og vannet er blitt svekket som fuglelokalitet som følge av trafikken av ornitologer. Vedkommende skribent har også fått motinnlegg av lokallagets nestleder Per Ø. Klunderud. Hvorfor alt dette negative, er vanskelig å forstå, men avslag om opparbeiding av campingplass ved vannet, er vel en viktig årsak. Angrep er som kjent det beste forsvar. Andre steder i Norge er det positivt samarbeid ved bevaring av vernede områder og bygging av fugletårn, men ikke slik ved Fiskumvannet. Vi står i en særstilling vi her på Øvre Eiker.

Foredragsholdere

NOF Øvre Eiker Lokallag er svært interessert i folk som kan tenke seg å holde foredrag med lysbilder e.l. Hvis noen av leserne kunne tenke seg slike oppdrag er vi glade for tips om dette. Vi holder medlemsmøter vanligvis siste mandag hver måned i innendørs sesongen og møtestedet er Ungdomsheimen i Vestfossen. Ring, eller skriv gjerne til formannen som er den samme som Buskskvettens redaktør.

Turorientering

Hva har nå dette med fugl å gjøre? Jo, turorientering kan så absolutt anbefales. Du kommer rundt på mange forskjellige steder, du blir svært godt kjent i distriktet, og du vil oppleve mye rart på hver eneste tur. Men du må ta deg god tid og være observant.

Rosenfink

Rosenfinken blir hørt stadig flere steder i vårt distrikt. I slutten av mai ble den flere dager hørt syngende i Kopperudåsen i Skotselv. Det har ikke tidligere kommet melding til oss om funn på disse steder.

FUGLELIVET I VÅTMARKSOMRÅDER PÅ KONNERUD

Fuglelivet på Konnerud har tidligere vært et lite omtalt kapittel. Imidlertid har dette forandret seg i løpet av de siste 10-15 årene. Flere medlemmer i NOF - Drammen & Omegn lokallag har drevet utstrakt feltaktivitet i området. Denne artikkelen er et forsøk på å sammenstille kunnskapen om fuglefaunaen knyttet til de sentrale våtmarksområdene på Konnerud.

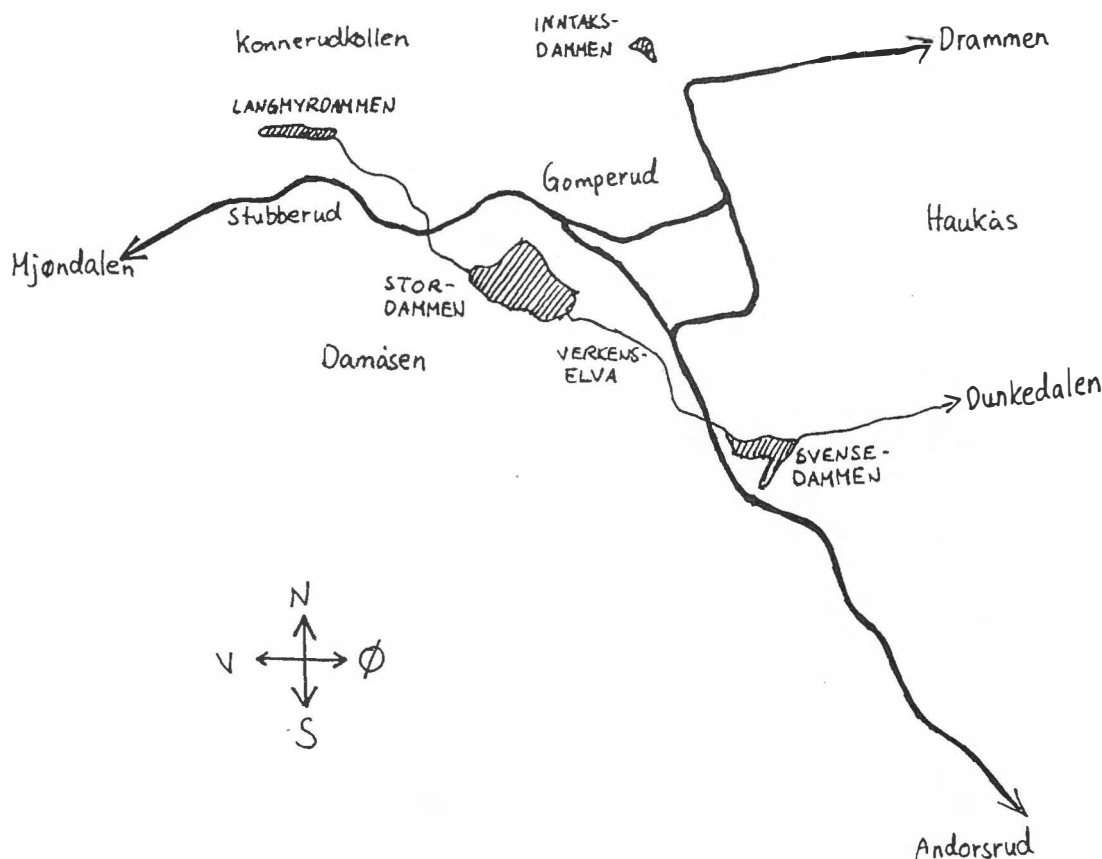
Arild R. Espelien (tekst) og Torkild Jensen (tekst og foto)

INNLEDNING

Konnerud ligger vest for Drammen sentrum. Med begrepet «Konnerud» menes i denne artikkelen det området som er inntegnet på kartet nedenfor. Gjennom de siste 25 årene har området blitt kraftig utbygd, og i dag er store deler av Konnerud tettbebygde. Likevel finnes det fremdeles ubebygde områder. Skogarealene er tildels preget av utstrakt skogsdrift, og store idrettsanlegg og turløyper gjør at det finnes lite urørt natur. Den mest interessante fuglefaunaen i området er knyttet til et utvalg dammer og myrområder.

Denne artikkelen forsøker å omtale de vesentligste våtmarksområdene på Konnerud, men den inneholder likevel hull. Dette skyldes at feltaktiviteten i all hovedsak er knyttet til et fåtall lokaliteter, i hovedsak Langmyrdammen, Svensedammen og Stordammen. Ved mange av de andre områdene som er omtalt i artikkelen har aktiviteten vært lav. Likevel burde dette være et viktig bidrag til kunnskapen om fuglefaunaen i området.

I det følgende vil vi presentere hver lokalitet for seg. For hver lokalitet omtales naturen generelt, fuglefaunaen, feltaktivitet i lokaliteten og en samlet verdivurdering. Artikkelen inneholder også en total artsliste for hele området, med kommentarer til noen arter.

Kart over sentrale deler av Konnerud. Målestokk: 1:50 000. Tynn strek: Bekker. Tykk strek: Hovedveier. Skraverte områder: Vann.

LANGMYRDAMMEN

Natur

Lokaliteten ligger mot nord på Konnerud, og den ligger i et ganske tynt befolket område. Mot sør ligger Stubberud, et jordbruksområde med spredte gårdsbruk. Selve Langmyrdammen ligger i utkanten av et større skogsområde. Skogen er gran- og furudominert, men nede ved dammen er innslaget av løvtrær høyere. I vestenden av dammen ligger en langstrakt myr. En nesten fjellpreget myr/sumpgranskog iblandet løvkratt strekker seg fra myra og litt oppover i en trang dal. Videre innover i dalen er skogen dominert av gran og furu. Skogen er lite berørt, og innslaget av død trevirke er høyt. I øst renner en smal bekk ut av vannet, og i den lille bekkedalen dominerer løvtrær. Langmyrdammen ble oppdemmet i forbindelse med gruvedriften på Konnerud, og er i dag av sterkt varierende størrelse. Sommertid kan dammen være nesten uttørret, og tidlig på 1990-tallet var det særlig lite vann her. I dag er store deler av de arealene som tidligere oftest var dekket med vann, tilvokst med siv og buskas. Tidligere vokste det midt ute i vannet og langs breddene et nesten mangroveaktig løvkratt, men som en følge av redusert vannstand har mye av dette forsvunnet.

Fugleliv

Totalt er 102 fuglearter registrert ved Langmyrdammen. Hele 21 forskjellige vannfuglearter er observert her, derav kan nevnes trane, dverglo, sandlo, brushane, sotsnipe, gluttsnipe og grønnstilk. Tranen var inntil 1991 regulær trekkgjest om våren, og det er ikke umulig at den tidligere har hekket her. Dverglo og gluttsnipe har begget hekket ved lokaliteten. I dag hekker strandsnipe og skogsnipe mer eller mindre regelmessig. Et markant trekk ved fuglelivet i området er det konsentrerte piplerketrekket om høsten. Flokker på mer enn 70 piplerker kan ses på gode dager, og skjærpiplerke opptrer ikke sjelden. Ellers huser området et stort antall hekkende spurvefuglearter, også trostene er særlig tallrike. Av andre interessante arter kan nevnes båndkorsnebb og tårnfalk.

Feltaktivitet

Langmyrdammen var så godt som ukjent blandt fugleinteresserte før 1989. Da ble området «oppdaget», og siden da har det vært godt fulgt opp. I perioden 1989-1993 ble flere hundre observasjonsturer gjort, med over 80 turer i toppåret 1991. Derfor kan en si at en har god oversikt over fuglelivet ved lokaliteten i dag. Det foreligger flere publikasjoner om lokaliteten (Jensen 1990, Jensen 1993, Jensen 1994).

Verdivurdering

Lokaliteten utmerker seg på mange måter i forhold til andre områder på Konnerud og i regionen forøvrig. Det store antall vaderarter er i kommunal sammenheng unikt, og den generelt artsrike faunaen er særegen. Ornitologisk er områdets verdi i dag storst i trekketidene. Landskapsmessig og med tanke på floraen er særlig myra i vestenden og skogen i dalsøkket innenfor interessant. Områdets verdi vurderes høyt.

Langmyrdammen våren 1992

STORDAMMEN

Natur

Stordammen ligger sørvest for Langmyrdammen og omtrent rett vest for Svensedammen. Disse tre dammene henger sammen med bekker. Den største av dem er Stordammen, og den er også den dypeste. Dammen var av stor verdi i forbindelse med gruvedriften på Konnerud, da den var et mer stabilt vannreservoar enn de andre dammene. Vegetasjonen rundt dammen består av kulturlandskap med bebyggelse langs den ene bredden og skogsterreng langs den andre. Dammen er relativt næringsrik, men på grunn av bunnforholdene er vegetasjonen langs kanten ganske glissen. Stedvis vokser siv og takrør, og bredden på denne vegetasjonen er opptil 10 meter. Lengre ut vokser vannliljer og andre vannplanter. Kantvegetasjonen er kraftigst langs den bredden som er mest kulturpåvirket. I motsetning til Langmyrdammen og Svensedammen har Stordammen lenge vært et sterkt menneskepåvirket område. Kulturlandskapet er gammelt og forholdsvis variert, med innslag av større løvtrær. Skogen langs den andre bredden er for det meste hardt drevet, og flere mindre hogstfelt finnes. Innover Damåsen finnes et meget godt skogshønsterreng. Vannkvaliteten i dammen er ikke spesielt god, noe som trolig skyldes kloakkutslipp og jordbruksavrenning. En svak bedring er registrert de siste årene.

Fugleliv

I forhold til Svensedammen og Langmyrdammen er Stordammen et relativt artsfattig våtmarksområde. Dammens størrelse, kombinert med næringsrikheten, gjør likevel den til et område av en viss verdi. Særlig er den mest kulturpåvirkede bredden av interesse. Stokkand er den eneste hekkende andeart, og flere par har årlig tilhold her. Andre hekkende vannfuglarter er strandsnipe (flere par) og fiskemåke (1-3 par). På trekk kan stundom flokker av stokkand, kvinand og spredte individer av laksand observeres her. Spurvefuglfaunaen rundt dammen er verken særlig artsrik eller særegen. Av størst interesse er kulturmarkområdet ved den ene bredden. Her hekker dvergspetten uregelmessig, og større flokker med spurvefugl kan observeres. Stjertmeisen er også funnet hekkende.

Feltaktivitet

Besøkt jevnlig, men ikke systematisk eller regelmessig. Best dekt i siste halvdel av 1980-tallet.

Verdivurdering

Lokalt av verdi i trekktiden, også en viss verdi som hekkeområde.

SVENSEDAMMEN

Natur

Svensedammen er en næringsrik kunstig dam. Dammen var tidligere omgitt av spredt bebyggelse, barskog og jordbrukslandskap. Nå er de større deler av de tilgrensende områder bebygde med bolighus. Denne bebyggelsen har i første rekke gått på bekostning av barskogsarealet. Dammen er i tillegg omgitt av idrettsanlegg i form av fotballbane og skistadion. Tidligere var det mest ferdsel vinterstid i området tilknyttet skianlegget. Den kraftige økningen av boligmasse har ført til mye ferdsel hele året. Områdene rundt Svensedammen har nå et godt utbygd nettverk av asfalterte stier, og er mye brukt av turgåere. Ved inn- og utløpene har det dannet seg grunne bukter med forholdsvis rik vegetasjon. Særlig er bukten i dammens vestende rik på vegetasjon. Her vokser takrør, siv og dunkjevle, omkranset av løvkraut. Utløpet ved demningen er noe tynnere bevokst, men også her finnes mindre takrør- og sivområder. Dammens andre utløp er hovedsaklig bevokst med løvkraut og sumpaktig vegetasjon. Dette området har redusert verdi på grunn av at idrettsanlegget ligger rett ved.

Fugleliv

De ornitologiske verdiene i området knytter seg til vannspeilet og et belte på 3-15 meter rundt strandkanten, samt innløps- og utløpsbekk. Området har også ornitologisk verdi for barskogarter, fordi det er omgitt av større barskogsarealer. Barskogsfaunaen er imidlertid de senere år presset lengre og lengre unna som en følge av boligbyggingen. På begynnelsen av 1980-tallet var det lite vannfugl å observere i og rundt Svensedammen. Dette endret seg derimot ved inngangen til 1990-tallet. Da skjedde det en klar bedring, både med hensyn til antall arter og antall individer. En av årsakene til dette kan ha vært tørleggingen av dammen tidlig på 1980-tallet. Det ser dessuten ut til at dammen har blitt mer næringsrik med årene, dette kan være en del av forklaringen på den økte frekvensen av arter som liker eutrofe vannmiljøer (stokkand, kanadagås, sivhøne og

hettemåke). I tillegg til de to beskrevne biotopene, har området også betydning i trekktiden, spesielt om høsten. På hosttrekket blir jordene ved skistadion mye brukt av arter som piplerker, lerke, steinskvett, stær m.fl.

Feltaktivitet

Jevnlig besøkt, daglige notater foreligger fra flere perioder. Best dekt er siste halvdel av 1980-tallet og årene 1993/1994. Ringmerking har foregått på foringsplass vinterstid i siste halvdel av 1980-årene samt begynnelsen av 1990-årene.

Verdivurdering

Et unikt område i kommunal sammenheng med tanke på forekomsten av vannfugl tilknyttet eutrofe miljøer. Flere av artene som hekker her, forekommer ikke andre steder i kommunen. Deler av dammen vurderes høyt, men den høye menneskelige aktiviteten til alle årstider begrenser områdetets verdi noe.

Trane er blitt observert som trekkgjest ved Langmyrdammen (Foto: Leif Palmstrøm)

INNTAKSDAMMEN

Natur

En liten dam i Baklia, bygd som reservoar for brannvesenet. Arealet av vannspeilet er lite, men dammen er forholdsvis dyp sammenlignet med andre dammer på Konnerud. Inntaksdammen er omgitt av skogslandskap, for det meste barskog. Denne skogen er delvis hardt drevet, men ved utløpet og innløpet finnes partier med eldre, tett skog. Ved innløpet dominerer lovtrær, særlig or. Dette partiet er myrpreget og tett bevokst. Utløpet, nedenfor den 6-7 meter høye demningen, er dominert av høy granskog med tett og frodig undervegetasjon. Dammen er ikke spesielt næringsrik, men en del vannplanter forekommer. Vannkvaliteten varierer, men sommerstid kan manglende sirkulasjon være et problem.

Fugleliv

Dammens beskjedne størrelse og dens mangel på egnede hekkebiotoper begrenser forekomsten av vanntilknyttede fuglearter sterkt. Kun to arter er registrert, - stokkand og strandsnipe. Begge disse har hekket i det minste i de siste årene, hver med ett par. Skogsområdet rundt utmerker seg ikke nevneverdig med tanke på diversitet eller tallrikhet, men en god bestand av nøttekråke bør noteres. Alle tre skogshønsartene forekommer også i brukbare antall.

Feltaktivitet

Jevnlig besøkt fra 1985, mest i sommerhalvåret.

Verdivurdering

Utmerker seg ikke ornitologisk, men av verdi siden det er den eneste dammen i Strømsåsen ovenfor Konnerubbakkene.

VERKENSELVA**Natur**

Verkenselva begynner ved Stordammen og renner ut i Svensedammen. Bekken ut fra Svensedammen kalles også for Verkenselva, og denne renner sammen med Bremsa i Andorsrud og danner en sideelv til Sandeelva. I denne artikkelen omtales bare området mellom Stordammen og Svensedammen og området rett nedenfor Svensedammen. Verkenselva er Konneruds største vassdrag, og den renner gjennom utkanten av de tettbygde områdene. Dens bredder er derfor stort sett tydelig kulturpåvirkede. Landsskapsmessig er området langs bekkedraget interessant. Unglovsskog og løvkraut, avlost av mindre siv- og takrørområder dominerer langs breddene og i bekkeløpet mellom Stordammen og Svensedammen. Flere steder er terrenget rett ved bekken bortimot ufremkommelig. Vegetasjonen et stykke ovenfor Svensedammen er mere glissen, og dette skyldes at slagg fra gruvene er plassert her. I dette området vokser bare spredte trær og buskas. Nedenfor Svensedammen er breddene jevnt over mer påvirkede, men partier med løvkraut og sumpaktig vegetasjon finnes.

Fugleliv

På grunn av at Verkenselva er inneklemt mellom boligområder, er kantsonene oftest så små at vannfuglfaunaen blir begrenset av den grunn. Likevel forekommer flere arter av interesse. Vintererle er observert flere ganger i hekketiden, og regnes som sansynlig hekkefugl her. Sandlo er observert midt mellom Stordammen og Svensedammen. Dvergspett hekker, likeledes forekommer stillits som hekkefugl. Stokkand og fossekall hekker flere steder. I trekketidene forekommer diverse spurvefuglarter samt enkelte vadere på trekk.

Feltaktivitet

Jevnlig besøkt, ikke systematisk.

Verdivurdering

Et særegent område. Utstrekningen er for liten til at området har stor ornitologisk verdi, men totalt sett inneholder det så mange naturelementer at det bør ses på som meget interessant.

God bestand av Nøttekråke ved Inntaksdammen (Foto: Leif Palmstrøm)

Samlet artsliste

Artslisten gir en oversikt over de registrerte artene ved de ovennevnte våtmarksområdene på Konnerud. For nærmere omtale av artenes status, se kommentarene til tabellen.

Koder for status:

X Tilfeldig gjest

T Trekkgjest

S Streifgjest/overvintrer

H Hekkefugl

Parentes angir at arten tidligere har hekket, spørsmålstegn uttrykker usikkerhet omkring artens status.

art	Langmyr- dammen	Stor- dammen	Svense- dammen	Verkens- elva	Inntaks- dammen
Havsule		X			
Gråhegre	S	S	S	S	
Knoppsvane		X	X		
Grågås	X				
Kanadagås	X	X	T		
Krikkand	X	X	X		
Stokkand	H	HT	HT	H	H
Brunnakke	X		S		
Mandarinand			X		
Taffeland			X		
Toppand			S		
Kvinand		T	T		X
Laksand		T	T		
Fiskeørn		S	X		
Hønehauk	X				X
Spurvehauk	S(H?)	S	S	S	S(H?)
Musvåk	T	T			
Tårnfalk	X				
Jerpe	H	H	S	S	H
Orrfugl	H	H			H
Storfugl	S	S	X		H
Sivhøne			H		
Sothøne			H		
Trane	(H?)I				
Dverglo	(H)				
Sandlo	T		X	X	
Vipe	X		H?		
Brushane	T				
Kvartbekkasin			X		
Enkeltbekkasin	T		T		
Rugde	H?T	S	S	S	S
Sotsnipe	X				
Rødstilk	X				
Gluttsnipe	(H)T		T		
Skogsnipe	(H)T				
Grønnstilk	X				
Strandsnipe	HT	H	H	H	H

Hettemåke	X	S	S	X	
Fiskemåke	X	H	H	X	X
Gråmåke			S		
Skogdue	S	H?	X		
Ringdue	H	H	H	H	H
Tyrkerdue			X		
Gjøk	S	X			X
Spurveugle	S				
Kattugle	(H)	H	S	S	
Tårnseiler	S	S	S	S	S
Hærfugl		X			
Vendehals	(H)	H?	S	H?	
Grønnspekk	SH	H	S	H?	X
Svartspekk	S	S	S	S	S
Flaggspett	H	H	H?	H	H
Hvitryggspett	X				
Dvergspett		H?	H	H	
Sanglerke	S	H	H		
Sandsvale	X		X		
Låvesvale	S	H	H	S	S
Taksvale	S	H	H	S	
Trepiplerke	H	H	H?T		H
Heipiplerke	T	T	T	T	T
Skjærpiplerke	T				
Gulerle	(H)				
Vintererle		S		H?	
Linerle	H	H	H	H	H
Sidensvans	S	S	S		
Fossefall	S	S	S	H	
Gjerdsmett	H	H	H	H	H?
Jernspurv	S	H	H	H?	H
Rødstrupe	HT	H	H	H	H
Nattergal		X			
Rødstjert	X	H?			
Buskskvett			H		
Steinskvett	X		T		
Svartrost	H	H	H	H	S
Gråtrost	H	H	H	H	H
Måltrost	H	H	H	H?	H?
Rødvingetrost	H	H	H	H	H
Duetrost	X				
Rørsanger			H?		
Gulsanger	X	H?		H?	
Tornsanger	X		X		
Hagesanger	H	H	H	H	
Munk	H	H	H?	H	
Møller			X		
Bøksanger	(H?)S	X		(H?)	
Gransanger	T	T			
Løvsanger	H	H	H	H	H
Fuglekonge	H	H	H	H	H
Gråfluesnapper	S		T		
Svarthvit fluesnapper	H	H	H	H?	H?
Stjertmeis	S	H	S		
Løvmeis	H?	H?	H	H	

Granmeis	H	H	H		H
Toppmeis	H	S	S		H
Svartmeis	H	H	H		H
Blåmeis	II	H	H	H	H
Kjøttmeis	H	H	H	H	H
Spettmeis	H?S	II	H?	H	
Trekryper	H	H	H?	S	H
Nøtteskrike	H	S	S		H?
Skjære	S	H	H	S	
Nøttekråke	S	S	S	S	H
Kaie		X			
Kråke	H	H	HT	H	H
Ravn	S	X			
Stær	H	H	HT	H	H?
Gråspurv	S	H	H		
Pilfink	S	H	H		
Bokfink	H	H	H	H	H
Bjørkefink	S	S	S	S	
Grønnfink	H	H	H	H	S
Stillits	X	H?	H?	H?	
Grønnsisik	H	H?	H?	S	H?
Tornirisk	S		X		
Gråsisik	S	S	S	S	S
Polarisik			X		
Båndkorsnebb	X				
Grankorsnebb	H?S	S	S		S
Furukorsnebb	S	S	S		
Dompap	HS	S	S		
Kjernebiter	X		X		
Gulspurv	H	H	H	H	H?
Sivspurv	X	H?	H	S	
totalt - 123 arter	101	83	94	54	46

Kommentarer til artslisten

I det følgende kommenteres enkelte av de ovenfor listede artene. Initialene i teksten henviser til følgende personer:

TAN Tony Andersen
 OEB Ole E. Bakken
 ARE Arild R. Espelien
 TJE Torkild Jensen
 FBM Finn B. Michelsen
 SST Steinar Stueflotten
 ETT Erland T. Tollefsen

Det henvises til Jensen (1994) for detaljopplysninger omkring forekomsten av fuglearter ved Langmyrdammen.

Havsule

Observert tilfeldig ved Stordammen i forbindelse med en høststorm i begynnelsen av 1980 - årene (OEB).

Kanadagås

Første gang observert 12.05.91 ved Svensedammen (ARE). Etter dette har arten opptrådt årlig i varierende antall. Hekking har ikke blitt registrert. Tilfeldige observasjoner er gjort i Stordammen og Langmyrdammen.

Stokkand

Opptrer i varierende antall på trekk ved Stordammen og Svensedammen, trolig er den normalt tallrikest i Svensedammen. Høyeste antall om vår - 94: 8 ind. 03.04 (TJE). Høyeste antall høst - 94: 30 ind. 04.09 (SST). Mindre ansamlinger forekommer også ved Langmyrdammen (Jensen 1994).

Brunnakke

1 - 3 ind. holdt seg ved Svensedammen i september 1994 (SST). Ved Langmyrdammen ble 4 ind. observert 10.09.94.

Mandarinand

1 hann ble observert i 1991 ved Svensedammen (TAN, TJE, ETT). Etter opptørselen å dømme må den ha vært en rømt parkfugl.

Kvinand

Uregelmessig trekkopptreden ved Stordammen og Svensedammen. Tidvis kan større flokker ses, særlig om høsten. Over 60 ind. er observert i Svensedammen i september (TJE).

Laksand

Opptrer på trekk i Stordammen og Svensedammen. Vanligvis opptrer kun enkeltindivider, men i april 1994 kunne opptil 10 ind. ses i Svensedammen (TJE).

Storfugl

Ved Svensedammen er "spillegale" tiurer registrert ved to tilfeller. I 1991 skrev DT - BB om et individ som spilte i bebyggelsen ved dammen, og i 1990 holdt en tiur til i flere dager i skolegården ved Svensedammen Ungdomsskole. Tiurene kan komme fra det gode skogshønsterrenget i Damåsen.

Sivhøne

Funnet hekkende ved Svensedammen i 1992 (ARE), 1993 og sannsynligvis i 1994 (SST). Har hatt tilhold i bukten i østenden.

Sothøne

Hekket sannsynligvis ved Svensedammen i 1990, i bukta i østenden (TJE).

Trane

Trolig hekket tranen tidligere ved Langmyrdammen. Økt forstyrrelse har imidlertid ført til at den nå bare opptrer uregelmessig på trekk (Jensen 1994).

Sandlo

Forekommer uregelmessig på trekk ved Langmyrdammen (Jensen 1994). Er også observert i Verkenselva (TJE) og ved Svensedammen (TJE).

Fiskemåke

Hekker både ved Stordammen og Svensedammen. Ved tilfeldige besøk kan en få inntrykk av at bestanden er høyere enn hva tilfellet er, da mange ikke - hekkende ind. holder seg ved dammene. Normalt hekker mellom 1 og 3 par ved begge dammene (TJE).

Hærfugl

Observert 29.05.94 ved et foringsbrett rett ved Stordammen (FBM).

Diverse piplerker

Trepiplerka er den eneste registrerte hekkende piplerkearten i Konnerud, men det er mulig at heipiplerka kan hekke ved Svensedammen (TJE). Større antall registreres på trekk, særlig ved Langmyrdammen (Jensen 1994) og Svensedammen (ARE). Skjærpiplerke er observert flere ganger på trekk ved Langmyrdammen (Jensen 1994).

Buskskvett

Noen få par hekker i engarealene omkring Svensedammen (TJE).

Stjertmeis

Funnet hekkende ved Stordammen (ETT). Forøvrig observeres flokker på 5 - 15 ind. tilfeldig i hele området, særlig vinterstid. Høsten 1994 opptrådte arten invasjonsartet i sør - Norge, noe som også var merkbart på Konnerud.

Polarsisik

1 ind. observert sammen med gråsisik 30.01.88 (ARE).

Kjernebiter

Observert ved Svensedammen og Langmyrdammen. Fra sistnevnte lokalitet finnes bare en vinterobservasjon (Jensen 1994), mens den er registrert tre ganger ved Svensedammen. Observasjonene herfra faller sammen med trekket til bokfink, og det er mulig at kjernebiteren følger med disse (ARE). Arten hekker sannsynligvis ved Gomperud på Konnerud (TJE).

TAKK

Forfatterene vil rette en takk til observatørene, som har bidratt med vesentlige opplysninger til artikkelen. Særlig takkes Steinar Stueflotten for sitt store bidrag.

Litteratur

Jensen, T. 1990. *Langmyrdammen Ornitologiske Overvåkingsområde. Rapport 1989.* Drammen. 10 s.

Jensen, T. 1993. *NOF - Drammen lokallag. Prosjektrapporter 1992. Fugl og Natur i Buskerud - nr. 2.* Drammen.

Jensen, T. 1994. *NOF - Drammen lokallag. Prosjektrapporter 1993. Fugl og Natur i Buskerud - nr. 2.* Drammen.

MYE SØPPEL

Etter en rundtur i fjellet ved Gaustadtoppen slår det oss at det er mye søppel i fjellet. Hvorfor kan ikke jegerne ta meg seg sine tomhylser og annet skrot? Det ligger slikt skrot rundt omkring overalt, kanskje ikke like synlig for alle, men det er der. Det er lite om å gjøre å ta det med seg, men man gidder vel ikke. Herved en oppfordring til alle som oppdager søppel i fjellet. Ta det med dere å dump det i et dertil egnet sted. Det kan spare liv.

TORNSKATE

Tornskate ble i hekketiden observert nær Gaustadtoppen i ca 1040 m.o.h. Etter oppførselen å dømme hadde den sikkert interesser i området. Har ikke tidligere hørt om at denne arten opptrer så høyt, Norsk Fugleatlas antyder at den følger terrenget opp mot skoggrensen. Kanskje noen av leserne har erfaring om denne arten?

HARDANGERVIDDA

RIKT FUGLELIV RUNDT TINNHØLEN

Har du først begynt å ferdes på Hardangervidda midtsommers, så må du dit hvert eneste år. Du føler en merkelig dragning til dette fantastiske området og vi har forelsket oss i områdene rundt Tinnhølen. Tinnhølen ligger på ca 1200 m.o.h. og fra 1. juli kan du komme helt inn til vannet med bil. Den ca 12 km lange veien fra Tråstolen åpner nemlig ikke før denne datoen, og det kan en vel kanskje forstå. Enkelte år, hvis det har vært en snørisk vinter på vidda, er det store snøfonner helt inn til veien. En skulle vel tro at været på denne tiden, midtsommers, stort sett vil være stabilt bra, men slik er nok ikke. Her kan det veksle fra 2-3 minusgrader til over 30 varmegrader. Sno, sludd, regn og sol kan veksle fra time til time, og er man i tillegg ekstra heldig, kommer tåken. Vi har opplevd reneste snostormen og da trengs alt man har med av klær, og vi har opplevd tropevarme, da kun iført kortbukse. Stor opp-pakning i form av klær hører med hvis man vil besøke Hardangervidda selv i juli. Reis ikke opp bare på dagstur, nei, bruk minimum 4 dager, helst 1 uke. Fra Tinnhølen kan man ta lange dagsturer i alle himmelretninger, men man behøver egentlig ikke å bevege seg så svært langt avsted. Bare noen hundre meter fra parkeringsplassen kan man oppleve fuglelivet på nært hold. Blåstrupe og sivpurv holder til i vierkrattet langs Bjoreia. I elva svømmer toppender og svartender, i Tinnhølen finner vi kvinender, bergender, toppender og svartender. Langs strendene finner vi sandlo, strandsnipe og rodstilk. I det flate landskapet opp fra vannet hekker lappspurv, steinskvett, heilo, enkeltbekkasin, heipiplerke, temmincksnipe, myrsnipe, gråtrost og fjellerke. Løvsangeren er over alt, likeså fiskemåka. Dvergfalk observeres regelmessig, vandrefalk har vi også sett. Er man ekstra heldig kan man observere jaktfalk og i smågnagerår er det lett å oppdage både fjellvåk og jordugle.

Bergender ses både i Bjoreia og Tinnhølen. (Foto: Leif Palmstrøm)

Hardangervidda er Nord-Europas største fjellvidde. Innenfor dette ca 10000 km² store området finner vi et unikt stykke natur. Her lever Europas største villreinstamme, og den gir livsvilkår for mange sjeldne og truede fugler og dyr. Ca. 3400 km² av den sentrale vidda er vernet og er vår største nasjonalpark.

En fin dagstur er et besøk ved Langvassmyrene som er noen store myrer vestover fra Tinnhølen. Her opplever du forskjellige arter ender som toppender og svartender. Noe lengre innover kan du kanskje finne svømmesnipe og i gode smågnagerår også kanskje fjelljo.

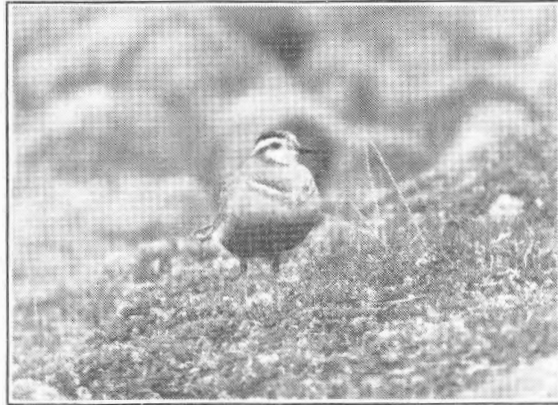
Fjellrype, fjellerke og boltit finner du hvis du er litt observant, mens heilo, myrsnipe og steinskvett finnes overalt. Heiloen høres stort sett hele dagen. Så fort du er ute av territoriet til en, overtar en annen.

Store tuer etter snougle er det mange av, men fuglen er vekkt. Skal tro om den noen gang dukker opp igjen her inne? Skulle vært morsomt å vite noe om hvordan fuglefaunaen var på Hardangervidda f.eks. på 1500-tallet.

Er du heldig kan du se reinsdyr og har du ekstra stor flaks, kan du komme svært nær større flokker av disse staselige dyrene.

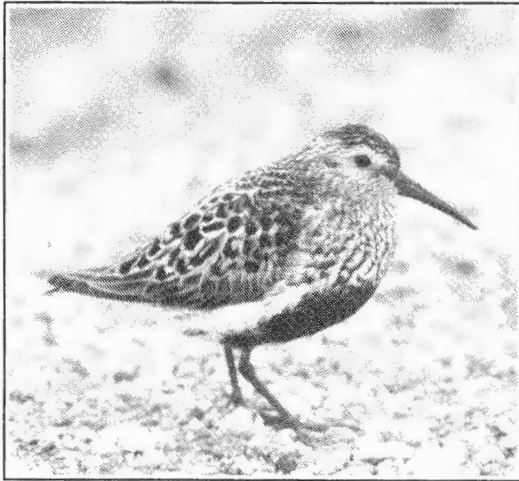
Stillheten råder her inne ved Langvassmyrene. Svært sjelden ser du mennesker, vi er langt fra nærmeste bilvei. Bare et fly i ny og ne høyt oppe på himmelen bryter stillheten. En vindstille, vakker soldag her inne, du glemmer det aldri. Denne fantastiske naturen må bare oppleves.

Fra parkeringsplassen ved Tinnholen går det vei inn til Byen. Veien er stengt med bom, så det er lite eller ingen trafikk her. Områdene innover langs denne veien er svært interessante. Her kan du, i tillegg til de

Boltit (Foto: Leif Palmstrøm)

vanlige artene som heilo, myrsnipe, lappspurv og steinskvett, observere boltit, fjellerke og småspove. I vannene kan du finne svartand, sjorre og havelle. Går du også opp over høydene kan du finne snøspurv. En dag bor du ta turen nedover langs Bjoreia f.eks. ned til Nybu. Blåstrupe, lappspurv og løvsanger dominerer, men også strandsnipe og rødstilk lever her. En annen dag kan du rusle i områdene vest og syd for Tinnholen. Her kan du komme nær innpå bl.a. bergand. I disse områdene finnes også sandlo og fjellerke. Dobbeltbekkasin har flere spillplasser ved Tinnholen. Å være tilstede nær spillplassen, er litt av en opplevelse. På et lite område kan 15-20 fugler være samlet, og du kan ha de på 5-6 meters hold. Områdene rundt Tinnholen skal være et av Hardangerviddas rikeste områder for fugl, og det vil du forstå hvis du ofrer noen av dine fridager her. Du vil garantert ikke angre på et besøk.

Myrsnipe (Foto: Leif Palmstrøm)

Hardangervidda ble for ca 60 millioner år siden hevet til den høyden den ligger idag. Gjennom de 2 siste millioner år er de siste utformingene med vann og daler foregått. Totalt sett er det registrert ca 100 fuglearter på vidda, og rundt halvparten er hekkefugler. Flere av fugleartene har sine sørligste hekkeområder på Hardangervidda.

Fjellrype (Foto: Leif Palmstrøm)

Blåstrupe (Foto: Leif Palmstrøm)

LITT OM FUGLELIVET I NORD - AMERIKA (Av Lars Thomas Poppe)

I slutten av sommerferien var jeg på en 4 - ukers fugle- og fisketur i Kanada og USA. Turen var ikke planlagt som noe "Bird race", noe vi fort fant ut ikke heller var nødvendig, da det var mer enn nok å bryne seg på uansett hvor du gikk.

Den første delen av turen gikk til Kanada. Vi bodde i staten Ontario, som ligger helt mot grensen til USA, ganske langt inne i landet. Det meste av staten er preget av flatt jordbrukslandskap, men likevel er det et stort arts mangfold her, da det er mye skog/utmark mellom jordene. Alt med en gang vi var fremme, måtte jeg opp med kikkerten. På foringsbrettet i hagen til de vi bodde hos, så vi 15 arter på kort tid, bl.a. vandretrøst, som var vanlig overalt, sangspurv, sorgedue, american goldfinch og den blodrøde kardinalen.

Neste dag dro vi til Georgian Bay, som er et kjempemessig område, bestående av små og store øyer. Ikke så ulikt den norske skjærgården, bortsett fra at alle øyene var dekket av blandingsskog. Fuglelivet var utrolig rikt, og skarver, islom, ringnebbmåke, rovterne og makrellterne fantes i store mengder. Av rovfugler var kalkungribb og fiskeorn de vanligste, i mer åpne områder dominerte red-tailed hawk og spurvefalk. Hakkespetter fantes i store mengder. Overalt var det spor etter den, men de gjorde lite ut av seg, så jeg måtte virkelig slite for å få sett noen. Selv om jeg gikk ute hele dagen, fikk jeg bare sett tre arter, den vanlige common flicker downy woodpecker og hairy woodpecker. Hvis man beveget seg innover på øyene, var landskapet lite preget av menneskelige aktiviteter. Lovtrær dominerte, med en del innslag av gran og furu. Det var ofte svært vanskelig å ta seg fram, dels pga. alle de veltede trærne og tett undervegetasjon, dels pga. alle beverdammene som var overalt. Her så vi laksand, siland og 2 eksemplarer av boffeland.

Andre arter var bobolink, yellow warbler, green-backed heron, kolibrier, blackbird, barred owl, broad-winged hawk og rødtoppfuglekonge. Også fra veiene var det mye å se på. Det ble aldri tid til å sitte og kjede seg, hver eneste gang vi var ute og kjørte, satt jeg konstant og bladde i Audubons felthåndbok for fugler i det vestlige Amerika, som forøvrig var ganske bra. Overalt svedde kalkungribber, svartkråker og ravner. Langs veikanten var artene kingbird, blue jay (Kanadas svar på notteskrike) og eastern phoebe. I sumpene langs veien var det forskjellige arter hegrer, hvorav vi bare klarte å artsbestemme to, nemlig gråhegre og green-backed heron, en vakker liten hegre.

Vi var innom en dyrepark, hvor de hadde store mengder rovfugler og ugler som satt i små og trange bur, eller på påler under et lite tak. De hadde bl.a. vandrefalk, slagfalk, tartarfalk, hvithodehavørn, munkebrubb, hubro, snøugle og kattugle. De hadde også begge underartene av tårnugle bundet fast til påler med korte reimer. Den ene skrek konstant, og prøvde å fly vekk, mens dumme turister sto og glodde. Det gjorde et meget sterkt inntrykk.

Hele greia var noe stort svineri, og jeg var meget rask med å komme meg vekk. Det vakte ganske sterke reaksjoner å se en falkoner holde oppvisning med en vandrefalk. For de som ikke visste det, er faktisk falkoneri lovlig i nord- Amerika, tro det eller ei.

Vi besøkte også et sted hvor de hadde frittflygende ender og gjess av alle slag. Rustand, niland, ærfugl, taffeland, stivhaleand, rødhalsgås, dverggås og stripegås er noen eksempler. På litt forskjellige andre steder så vi også belteisfugl, swainsonvåk, hvitpelikan, revespurv, hvitstrupespurv, dverglo, brudeand og little blue heron - alle disse i friere omgivelser. Det var også hyggelig å se noen hjemlige arter, som fuglekonge, strandsnipe, tårnseiler, skjære, gråspurv og stær. De to sistnevnte er forøvrig innførte i nord - Amerika.

På 2 uker i Kanada bestemte jeg 75 arter med sikkerhet, men mange forble ubestemte. Det skulle ikke være noe dårlig resultat for en som er på forhånd ukjent med traktens fugleliv.

Så stod USA og staten Washington på vestkysten for tur. Vi ankom første uken i august, så det var mye ungfugler å se. Landskapet vi bodde i, var preget av enorme åkre i flere titalls mil. Jordene var forholdsvis kuperte. Det var minimalt med trær, bare noen få steder kunne man snakke om små skoger, og i nærheten rant det en liten elv. På tross av dette var det et variert fugleliv, med mange spesielle arter.

Da vi kjørte fra Seattle og innover til byen vi skulle bo i, Spokane, var den første fuglen vi la merke til en cooper's hawk, som kretset over oss. Etter hvert som vi kom lenger ut på prærien, dukket det opp store mengder spurvefalk. Denne lille falke, som ligner vår egen tårnfalk, var karakterfugl nesten overalt. De satt for det meste på telefonstolpene langs veien. På de to ukene vi var der, så vi nærmere 500 individer. I det hele tatt var

det utrolige mengder med rovfugl, det satt fugl på telefonstolpene og svevde over veien med gjennomsnittlig ca 500 meters avstand. Blant artene vi så fra veien var sharp-shinned hawk, myrhauk, vandrefalk og kongeørn. Ettersom jeg kjøpte meg teleskop med det samme jeg kom til USA, var mulighetene gode for å få med seg mye.

I nærområdet til stedet vi bodde, fantes arter som rapphone, balkanhøne, belteisfugl, gråhegre, fjellerke, eremittskogtrost, nordtrupial og rodstjertsanger. Det var utrolig vakre arter å studere. Aller artigst var likevel 2 tårnugler som hadde fast dagplass i en gran ute i hagen. Vi kunne høre de karakteristiske skrikene nesten hver kveld.

Etter noen dager dro vi opp i Rocky Mountains på fottur. Her var det mye mindre rovfugl, men fiskeørn og præriefalk "varmet". Til gjengjeld var hakkespettene mer villige til å vise seg frem. Selv om det var høyder på mellom 1000 og 2500 meter, sto skogen tett. Her virket skogen urørt, med mye døde trær etter alle skogbrannene som ustanselig raser. På det meste så vi 7 på en gang, og man kunne kjenne røyklukten overalt. Common flicker var i flertall også her, men vi så i tillegg den svartspettstore pileated woodpecker, foruten sevjespett og yellow-shafted flicker. Det var også en del steller's jay og gray jay. Disse er forholdsvis like nøtteskrike, men har helt andre farger.

Vi observerte forøvrig mountain chickadee, macGillivrayfs warbler (en gulfarget sangerart), den lille nordstrandtrosten og staten Idahos "nasjonalfugl", mountain bluebird. I dalbunnene så vi en amerikansk fossefallart, kalt dipper (Cillclus mexicallus), som forøvrig viste stor interesse for fluene vi fisket med, og den store belteisfuglen, som hele tiden floy opp og ned elven. Hornugle og dverghornugle ble også hørt. En gang i blant ble vi oppsøkt av calliope hummingbird og rufous hummingbird (kolibriarter). Spesielt kom de når vi gikk med fargerike klær, som de trodde var store blomster. Det var imponerende å se dem stå stille i luften 1/2 meter fra deg, mens vingene gikk i et utrolig tempo.

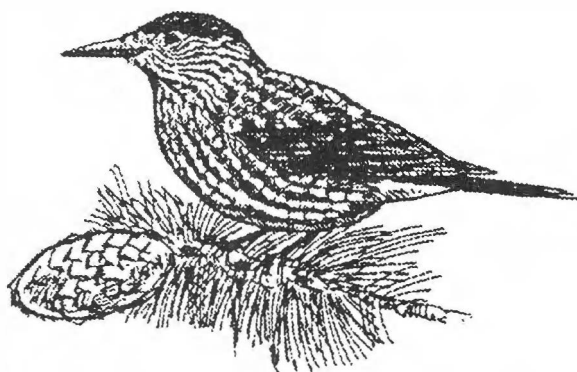
På vei tilbake til sivilisasjonen kjørte vi noen timer langs en middels stor elv, og her var det fiskeørnreir for hver 500 meter. Tettheten var helt utrolig, og reirene, som nesten overalt lå rett på andre siden av veien, var bygget på toppen av torrtrær, ikke i store furuer som her hjemme. Flere ganger så vi fiskeørna slå orret i elven. Langs den berømte Snake River i nord - Idaho var det store mengder klippesvaler, som hekket i enorme kolonier i fjellsidene, og over elven svermet det med mer kjente arter som tak- og låvesvale.

Jeg var også så heldig å få være med en amerikansk "proff-ornitolog" en tur i felt. Jeg hadde kikket mye etter great horned owl, som var en av artene jeg hadde tenkt å satse mye på å få sett. Den er litt mindre enn hubroen, men er noe mørkere. Jeg fikk vite at den kunne være vanskelig å finne hvis man ikke var kjent med hva slags plasser den foretrakk, og han påsto også at det var mye av den i området. Det var noe jeg trodde lite på, ettersom jeg hadde trålet området og bare funnet noen fjær og en gulpebolle. Han svarte derimot dristig med å garantere meg ugla innen en time! Vi gikk ute i kanskje en halvtime, før han plutselig stoppet, og fortalte at han så den. Jeg kikket på treet han pekte på en kilometer unna, men så ingen ting. Etter hvert som vi kom nærmere, fikk jeg se at det virkelig var en great horned owl, og vi kom helt innpå den. Imponerende! På den samme turen så vi også fjellerke og harris' hawk. Noen dager senere kom turens høydepunkt, da jeg fikk holde både tårnugle og great horned owl på hånden. De hadde begge svekkede synssanser, og ble holdt i pleie. Vi var også inmon et stort fuglereservat, hvor del var sothoner, taffeland, rødhodeand, kaneland, amerikakrikkand, snadderand og ringnebbdykker. Foruten disse så vi rodstjertsanger, rødøyevireo og flere andre sanger- og spurvearter. I det vi skulle dra, fikk vi med oss sjefen sjøl, hvithodehavørna, Amerikas nasjonalfugl. En ungfugl satt og speidet etter mat langs elven som rant ut i reservatet. Det var et mektig syn, og en perfekt slutt på ferien.

Nord-Amerika har et utrolig rikt dyre- og fugleliv, og kan anbefales på det varmeste. Noe av det artige med å besøke slike trakter, er at man her kan studere mange arter på nært hold som hos oss enten opptreer fåtallig eller bare er sjeldne gjester. En slik feltefaring kan være meget verdifull å ta med seg.

Det var en utrolig lærerik tur, og jeg fikk meg en liten smakebit på hvor mye disse landene har å tilby en fuglekikker. Total artsliste for turen var 131 arter, Kanada inkludert. I tillegg kommer alle de uhestemte artene...

OPPROP:

FARGERINGMERKEDE "SIBIR"-NØTTEKRÅKER (*Nucifraga caryocatactes macrorhynchos*)

I forbindelse med invasjonen av nøttekråker høsten 1995, ble tilsammen 197 inivid av "sibir"- nøttekråker fanget og ringmerket i Trøndelag. I løpet av perioden 6. - 19. september, fikk 137 individ påmontert en gul fargering i tillegg til vanlig nummer-ring. Skulle noen ha registrert nøttekråke(r) med gul fargering, er vi svært interessert i å høre fra dere. Det er hittil gjort flere gjenfunn fra Sør-Norge og Sverige. Opplysningene vil bli publisert og samtlige bidragsytere vil bli godskrevet i artikkelen, samt tilsendt særtrykk.

Opplysninger kan meddeles: Georg Bangjord, postboks 43, 9170 Longyearbyen.
Tlf. 79021926 (priv.) eller 79022613 (arb.) eller fax 79022604.

Tornskate på Mølen (Foto: Leif Palmstrøm)

FUGLER PÅ FORINGSPLASSEN

Hans Jørgen Hovelstad fra Hvittingfoss har sendt oss en interessant oppstilling over fugler på 2 foringsplasser. Den ene plassen ligger nær Numedalslågen 4 km nord for Hvittingfoss i kulturlandskap og den andre ligger på ca 500 m.o.h. i typisk høyereliggende skog. Vesentlig blandingskog av gran og furu, tildels ganske gammel skog.

Nedenfor er laget 2 skisser, med felles faste arter og arter spesielt for områdene.

FORINGSPLASS CA 500 M.O.H. I 1993/94 og 1994/95 (ved og omkring foringsplassen)

FASTE ARTER HER

Spettmeis
Toppmeis
Svartneis
Trekryper
Flaggspett

OBSERVERT I BLANT HER

Gråspett
Spurvehauk
Dvergspett
Svartspett
Svarttrost
Ringdue
Spurveugle
Tiur
Orrfugl
Grankorsnebb
Jerpe
Fuglekonge
Ravn Åte
Perleugle Åte

FASTE ARTER FELLES FOR BEGGE STEDER

Kjøttmeis
Blåmeis
Granmeis
Løvmeis
Dompap
Nøtteskrike
Gråsisik (polarsisik)
Grønnfink
Trekryper
Bjørkefink

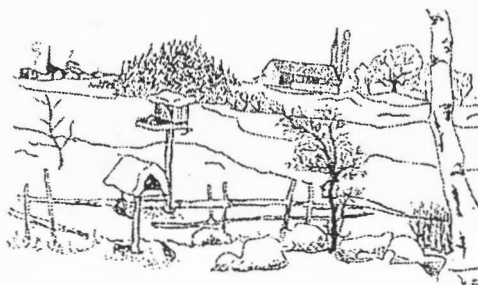
FORINGSPLASS I KULTURLANDSKAP VED LÅGEN I 1995/96

FASTE ARTER HER

Sibirnøttekråke
Svarttrost
Hønehauk åte
Ravn åte

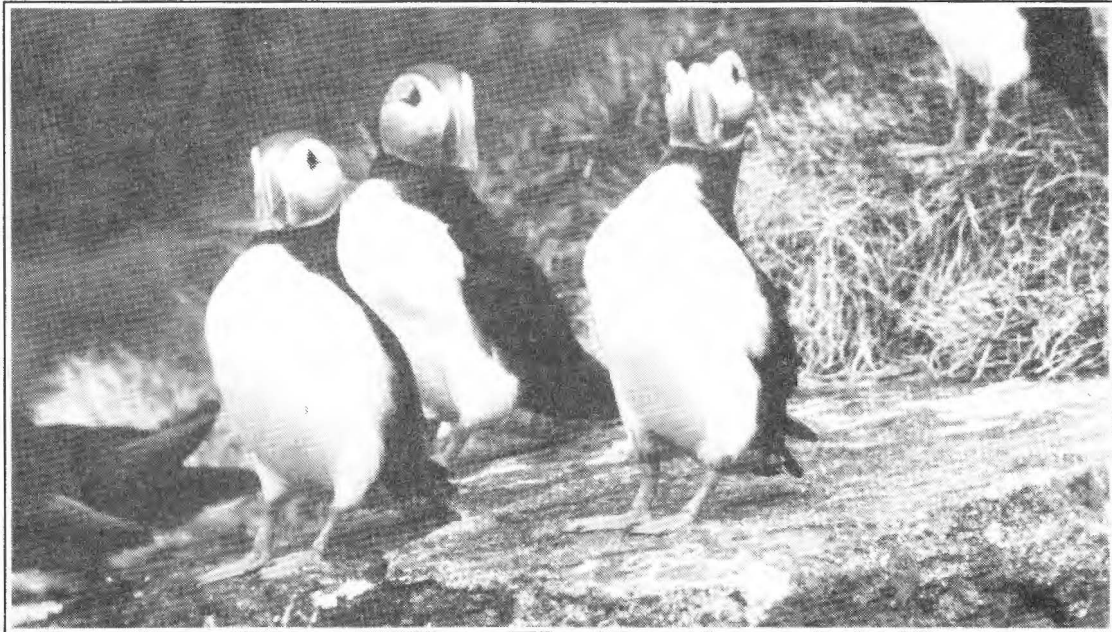
OBSERVERT I BLANDT HER

Knoppsvane
Fiskemåke
Svartspett
Gråtrost
Gulspurv
Stjertmeis
Kattugle åte

FÆRRE LUNDEFUGLER

Det blir stadig færre lundefugler i dette landet. Bestanden på Røst er på full fart nedover. Matmangel har redusert bestanden fra 1,4 millioner hekkende par i 1979 til 525000 hekkende par i 1996. Årets sesong kan i verste fall bli katastrofal. Det regnes med at maksimum 5 % av lundene på Røst får sine unger på sjøen i år. Siden bestanden av norsk vårgytende sild brøt sammen på slutten av 1960-tallet, har bare 7 av 27 hekkesesonger vært brukbare. I de andre årene har flesteparten av ungene dødd på grunn av sult.

Kritisk for Lundefuglen på Røst (Foto: Leif Palmstrøm)

55 FUGLEARTER I NORGE ER TRUET

I Drammens Tidende og Buskeruds Blad av 1. august 1996 leser vi at det nå er 55 hekkende fuglearter i Norge som er truet. Dette viser en upublisert rapport fra Direktoratet for naturforvaltning. Den såkalte RØDLISTA viser færre fugler i fare nå enn forrige gang denne ble publisert, i 1992. Den gangen var det 65 fuglearter som var truet. Kanskje går det rette veien? En sak er ihvertfall klinkende klar. Vi har nok av prosjekter vi kan sette i gang her i landet som går på registrering av truede arter.

FUGLEVAKTA**Tlf: 901 22901**

Fuglenes egen krisetelefon. Døgnkontinuerlig overvåkning, kan kontaktes ved mulige brudd på viltloven o.l.

SISTE NYTT**Tlf: 820 55050**

Dette telefonnummer skal du ringe dersom du vil vite hvilke observasjoner av sjeldne fugler som er gjort i Norge de siste dagene. Tjenesten koster kr. 4,25 pr. min, og overskuddet går til Fuglevakta.

TV-AKSJONEN '96 MILJØ FOR LIVET (av Per Ole Syvertsen)

Den tradisjonelle innsamlingsaksjonen på NRK hver høst går i år til miljøbevegelsen under mottoet MILJØ FOR LIVET. NOF har inngått avtale med TV-aksjonen, og vil motta en andel av de innsamlede midler. Dette vil sette oss i stand til å drive fuglevernprosjekter, i Norge og internasjonalt. Til gjengjeld må vi bidra til å markedsføre aksjonsdagen 20. oktober, og vi må stille bøssebærere – så mange som mulig. Foreningens medlemmer oppfordres til å slutte opp om lokale arrangementer, og å melde seg som bøssebærere.

TV-aksjonen i 1996 er tildelt organisasjonene Norges Naturvernforbund, Framtiden i vår hender, WWF Verdens Naturfond, Utviklingsfondet og Regnskogsfondet, men NOF har inngått en avtale som sikrer 1% av netto innsamlede midler til våre prosjekter. Aksjonen er rettet mot et globalt tema som ikke kjenner landegrenser: miljøproblemene. Spesielt ses fattigdom og miljøødeleggelser i landene i Sør i sammenheng. TV-aksjonen '96 MILJØ FOR LIVET retter seg derfor mot langsiktig bistand som redder både mennesker og natur, i u-landene og i Øst-Europa. TV-aksjonen skal imidlertid også støtte miljøprosjekter i Norge – fordelingsnøkkelen er at 75% av de innsamlede midlene skal benyttes til prosjekter i Sør, 15% i Øst-Europa, og 10% skal anvendes på hjemmebane. En generell presentasjon av TV-aksjonen og hovedprofileringsprosjektene er gitt i *Vår Fuglefauna* tidligere i år (VF 19 (2): 71–73).

NOF som organisasjon er betydelig mindre enn de store bak årets TV-aksjon, men vi er godt forgreinet. Med 5.500 medlemmer, rundt 50 lokallag og med fylkesforeninger i nesten alle fylker er det derfor forventet at NOF skal kunne engasjere mange til å gjøre en innsats, særlig som bøssebærere. Totalt sett er målet at 90.000 bøssebærere skal gå fra dør til dør landet rundt den 20. oktober. Det er ikke satt noe konkret «krav» om hvor mange bøssebærere NOF må stille, men målsettingen er at en betydelig del av medlemmene vil melde seg – jo flere jo bedre! Og få gjerne med familie, venner og naboer – man behøver ikke være NOF-medlem for å støtte fuglevarnarbeidet!

NOFs prosjekter

En mer omfattende presentasjon av de tre prosjektene som NOF vil benytte TV-aksjonsmidlene til vil komme i *Vår Fuglefauna 19 (3)*, og det henvises til dette heftet for nærmere detaljer. For medlemmer som ikke mottar *Vår Fuglefauna* gjengis imidlertid her den kortfattede prosjektomtalen som sto i *Vår Fuglefauna 19 (2)*. Planen er at alle prosjektene skal starte i 1997, og at NOF-medlemmer skal ha anledning til å delta i feltarbeidet.

Fossekalen – vår nasjonalfugl. En landsdekkende registrering av fossekall og artens leveområder til ulike tider på året vil bli NOFs store nasjonale satsing i forbindelse med TV-aksjonen MILJØ FOR LIVET. Utbredt over hele landet som den er, og populær og velkjent blant folk flest, satser vi på å samle et stort og allsidig materiale om artens status i Norge i jubileumsåret 1997 da NOF fyller 40 år. Fossekalen er også utsatt for miljøgifter, og står det egentlig så bra til for den i alle landsdeler? 30% av midlene øremerkes prosjektet.

Miljøbevissthet og vern av biologisk mangfold i Etiopia. I samarbeid med BirdLife International's partnerorganisasjon i Etiopia, Ethiopian Wildlife and Natural History Society (EWNHS), vil NOF arbeide for vern og langsiktig forvaltning av viktige fugleområder i landet. Etiopias store og voksende landsbygdbefolkning gjør miljøvernarbeid i dette fattige landet til en stor utfordring, men det finnes lyspunkter, slik som EWNHS's *Conservation for Survival Programme* og den store interesse det blir møtt med i Etiopia. NOF vil benytte TV-aksjonsmidler til å bistå EWNHS i å styrke og videreutvikle prosjektet, foruten å foreta sårt tiltrengte ornitologiske registreringer i våtmarker og andre viktige fuglelokaliteter, og avsetter 50% av pengene. NOF arbeider også for å skaffe ytterligere midler til prosjektet.

Globalt truede fuglearter i Litauen. BirdLife International's partnerorganisasjon i Litauen, Lithuanian Ornithological Society (LOD), og NOF vil over en treårsperiode samarbeide om å taksere globalt truede arter som opptrer i internasjonalt betydelige antall i Litauen. Aktuelle arter er hvitøyeand, stellerand (overvintring), storskrikørn (opptrer regelmessig og hekker muligens), åkerrikse og vannsanger. NOF setter av inntil 20% av midlene til dette prosjektet.

Organisering av TV-aksjonen

TV-aksjonen har et *fylkeskontor* og en *fylkesaksjonsleder* i hvert fylke; dessuten er det egne aksjonsledere spesielt for de største byene. Fylkeskontorene er ansvarlige for den praktiske koordineringen av kampanjearbeidet og pengeinnsamlingen på aksjonsdagen 20. oktober, og det er her bøssebærerne registreres. Det er også etablert en del *kommunekomiteer*, som vil stå for lokale arrangementer i samråd med fylkeskontoret.

Det arbeides med å finne fram til en eller flere *kontaktpersoner* fra hver av NOFs fylkesavdelinger, som vil ha som oppgave å fungere som forbindelsesledd mellom enkeltmedlemmer, NOF sentralt og TV-aksjonens fylkesaksjonsledere. Dessverre er det i skrivende stund bare utpekt NOF-kontakter i et fåtall fylker, men navnene vil være kjent i flere fylker før denne artikkelen er trykket. Medlemmer som ønsker å registrere seg som bøssebærere bes derfor i første omgang om å kontakte sitt fylkesstyre for å høre om det er utpekt noen fylkeskontakt, eller til undertegnede. Dersom slik ikke finnes kan man ta kontakt direkte til TV-aksjonens fylkesaksjonsleder. I Buskerud er dette:

Sverre Sunne, Postboks 252, 3601 Kongsberg
Tlf./faks jobb 32 72 40 80; mobil 94 26 22 80

For at TV-aksjonen '96 skal bli en suksess og NOFs planlagte fuglevernprosjekter i inn- og utland kunne iverksettes, er det altså avgjørende at man klarer å mobilisere titusener av bøssebærere, som skal gå fra dør til dør på aksjonsdagen. Mange av bøssebærerne må komme fra medlemsrekkene til de organisasjonene som vil motta de innsamlede midlene, inklusive NOF. Mye er altså opp til oss – la oss vise at vi kan få til dette!

Oppfordringen går derfor til alle NOFs medlemmer: Gå mann og kvinne av huse for å gi deres bidrag til en vellykket aksjonsdag 20. oktober. Meld deg som bøssebærer!

RETURADRESSE: Terje Bakken
Kongleveien 21
3055 Krokstadelva

B

A5 HEFTER A4

VINDUSPOSTEN

MEDLEMSBLADET

KIRSTEN FLAGSTAD 1895-1962

Trenger du hjelp til å trykke programmer, medlemsblader, produktkataloger, skoleaviser, tidsskrifter etc.? I så fall har vi en hefte-pakke som er nøkkelen til utrolig lave priser på hefter i A4- og A5-format.

Priseksempel: 1.000 hefter i A5-format på 16 sider: 1.640,- + mva.

Du lager selv originalene ved hjelp av PC og laserskriver og du kan lage inntil 88 sider som vi trykker, falser, stifter osv. og sender deg fraktfritt på ca. èn uke! Har du spørsmål eller ønsker mer informasjon, er du velkommen til å ta kontakt med oss. Ring idag for et godt tilbud!

STOKKE TRYKK

Stokke Trykk - 3175 Ramnes
Tlf.: 33 39 79 09 - 33 39 78 58 - Fax: 33 39 78 59